

Ак, Бехіч (тур. Ak Behiç; 26.07.1956, м. Самсун, Туреччина) — карикатурист, драматург, дитячий письменник, режисер-документаліст. Пише турецькою мовою.

Прізвище, ім'я укр. мовою	Ак, Бехіч
Прізвище, ім'я мовою країни персоналії	Ak Behiç
Дата і місце народження	26.07.1956, м. Самсун, Туреччина
Альма-матер	Технічний університет Йилдиз; Стамбульський технічний університет
Напрями діяльності	карикатурист, драматург, дитячий письменник, режисер-документаліст
Персональний веб-сайт	http://behicak.com/tr/

Життєпис

Народився в сім'ї вчителів, переселенців із Греції. Мати із Салоників, звідки 1924 переїхала з родиною до Самсуна. Батько з острова Родос.

Був середульшим серед дітей (старший брат — спеціаліст з товарообігу, молодша сестра Севім Ак — біохімік, письменниця).

Ще маленьким переїхав із родиною до м. Стамбула, де закінчив початкову і старшу школи (Єльдеїрмен) та ліцей Хайдарпаша. Мав хист до малювання та креслення. Навчався на архітектурному факультеті в Технічному університеті Йилдиз й у магістратурі Стамбульського технічного університету. За фахом майже не працював.

Зі студентських років брав участь у громадській діяльності, долучався до молодіжних організацій бунтівного характеру (часів військового перевороту 1980). Започаткував серію карикатур «Я нічого не знаю, моя хата з краю», які з 1982 друкувалися в газеті «Джумхурієт» («Cumhuriyet»). Проект тривав понад двадцять років.

Проживає в Стамбулі.

Творчість

Як карикатурист проявив себе 1982 у газеті «Джумхурієт», із якою співпрацював понад двадцять років. Згодом було видано декілька збірок карикатур.

На початку 1980-х заявив про себе як драматург; перша п'єса «Будівля» («Bina», 1984). Згодом з'являються інші, поставлені на театральних сценах Туреччини.

З 1986 починає писати для дітей. Автор понад 30 дитячих книг, оздоблених власними малюнками й карикатурами, також допомагає в оформленні дитячих книжок своєї сестри Севім Ак. Оповідання для дітей: серія «Оповідання, які змушують усміхатися» («Gülümseten öyküler»): «Чоловік, який навіть сонце ремонтує» («Güneşi Bile Tamir Eden Adam»), «Балакучі водяні труби Алладдіна» («Alaaddin'in Geveze Su Boruları»), «Час, коли коти зникають» («Kedilerin Kaybolma Mevsimi»), «Дитина, що любить пароплави» («Varurları Seven Çocuk»). Серія «Товстунчик» («Tombiş»): «Наш товстунчик зовсім не розуміється на камінцях» («Bizim Tombiş Taştan Niç Anlamıyor»), «Наш товстунчик любить макарони-метелики» («Bizim Tombiş Fiyonk Makarnayı Çok Seviyor»), «Коли я народився?» («Ben ne zaman doğdum?»), «Товстунчик у масці не хоче на бал» («Tombiş Maskeli Baloya Katılmak istemiyor»). «Дерево чинара з високим тиском» («Yüksek Tansiyonlu Çınar Ağacı»), «Хмара, що потрапила до хмарочоса» («Gökdelene Giren Bulut»), «Мушля, що прийшла поштою» («Postayla Gelen Deniz Kabuğu»), «Маленький потяг, що прямує додому» («Eve Giden Küçük Tren»), «Мама-малюк» («Bebek Annem»), «Планета на даху» («Çatıdaki Gezegen»), «Моя бабуся і короткозорий дракон» («Büyükanem ve Miyor Ejderha»), «Острів котів» («Kedi Adası»), «Хай живе братерство літери Ч» («Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği!»), «Місто на вітру» («Rüzgarın Üzerindeki Şehir»), «Слон-лунатик» («Uyurgezer Bir Fil»), «Хмаринковий проект Айше» («Ayşe'nin Bulut Projesi»). Оповідання можна поділити на дві категорії: для дошкільного віку і для молодших школярів.

З 1980-х працює як режисер і сценарист-консультант. Одна зі знакових робіт — документальний фільм «Цензурні кулуари турецького кінематографа» («Türk Sinemasında Sansürün Tarihi — Siyahperde», 1994).

П'єси: «Будівля» («Bina», 1984), «Розлука» («Ayrılık», 1997), «Місто на одну людину» («Tek Kişilik Şehir», 2002), «Вбивця іміджу» («İmaj Katili», 2005), «Моє маленьке глобальне село» («Benim Küçük Küresel Köyüm», 2008), «Два

помножити на два» («İki Çarpı İki», 2009), «Що Ньютон розуміє у компютерах?» («Newton Bilgisayardan Ne Anlar», 2012). Композиційно п'єси вирізняються відсутністю вступу, неоднозначністю зав'язки, формальністю розмежування частин дії, невизначеністю зв'язку між сценами, частою зміною місця дії та неозначеною послідовністю.

Романи: «Лінощі зірок» («Yıldızların Tembelliği», 2000), «Місто-сон» («Uyku Şehir», 2008). Обидва твори за структурою — це невеличкі оповідання, об'єднані сюжетно, однак є самодостатніми повноцінними творами.

Збірки карикатур: «Я нічого не знаю, моя хата скраю» («Kim Kime Dum Duma», із 1982), «Не жахайся, я не гуманіст» («Korkma, Ben Hümanist Değilim...», 1992), «Вчителю, це не я зробив» («Ben Yapmadım Öğretmenim», 1990), «Мабуть, я тебе кохаю» («Galiba Seni Seviyorum», 1991), «Що ти за жаба така?» («Ne Biçim Kurbağasın Sen?», 1997), «Землетрус» («Zelzele», 2000). Основний лейтмотив — дитинство, внутрішній світ дитини. Як зазначає сам автор у передмові до збірок своїх карикатур, він прагнув створити своєрідний місток порозуміння між дорослими й дітьми, насамперед привертаючи увагу дорослих до світу дітей.

Твори перекладені японською, корейською, китайською, німецькою, українською мовами.

17 грудня 2016 в рамках проекту DRAMA pro. ЧИТАННЯ в театрі «Арабески» (Харків) відбулося читання п'єси «Місто однаків» (переклад О. Кучми). Виставки карикатур проходили в Туреччині, Німеччині, Голландії, Швейцарії.

Визнання

1991, 1996 — нагороди за «Кращі карикатури» від Співки газетярів Туреччини.

1993 — премія від Міністерства культури Туреччини за талант драматурга.

1994 — нагорода «Найкращий документальний фільм» (1994).

2003, 2004, 2010 — відзнаки «Найкращий письменник року».

2012 — нагорода «За внесок в архітектурну справу» за аналітичні й критичні статті щодо розбудови міст і мистецтва проектування будівель.

2013 — премія «Роман року» Спільки видавництв дитячої та підліткової літератури за твір «Хай живе братерство літери Ч».

2014 — відзнака «Кращий роман» Дослідницького центру дитячої й підліткової літератури Анкарського університету за твір «Хай живе братерство літери Ч».

2016 — нагорода ім. С. Сімаві Асоціації журналістів Туреччини за серію карикатур «Kim Kime Dum Duma» у виданні «Cumhuriyet».

Додатково

Славиться як зятятий любитель котів.

Цитата

«Я завжди боявся монотонності, боявся, що буду щодня ходити на одну й ту саму роботу... Після закінчення університету у мене був такий досвід. І це страшенно нудно. Я покинув роботу, хоч і мав хороший заробіток і посаду, і два-три роки займався лише тим, що мені подобається: писати твори, малювати карикатури. І я зрозумів, що нарешті вперше в житті я можу робити те, до чого маю хист і чого бажаю сам. Адже до того я жив мріями інших»

(Behiç Ak'la söyleşi / Güneşiği kitablığı. URL:

https://www.youtube.com/watch?v=bxTXMXs4q_g; пер. з тур. І. В. Прушковської).

Твори

Bizim Tombiş Fiyonk Makarnayı Çok Seviyor. İstanbul : Güneşiği Kitaplığı, 2014. 56 p.

İki çarpı iki. İstanbul : Mitos Boyut Yayınları, 2007. 96 p.

İmaj katili. İstanbul : Mitos Boyut Yayınları, 2004. 96 p.

Karikatür kitabı. İstanbul : Güneşiği Kitaplığı, 2017. 160 p.

Tek kişilik Şehir. İstanbul : Mitos Boyut Yayınları, 2008. 88 p.

Toplu oyunları 1. İstanbul : Mitos Boyut Yayınları, 2003. 144 p.

Uyku Şehir. İstanbul : İletişim yayınları, 2008. 142 p.

Vapurları Seven Çocuk. İstanbul : Güneşiği Kitaplığı, 2013. 96 p.

Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği. İstanbul : Güneşiği Kitaplığı, 2017. 104 p.

Література

Прушковська І. В. Сучасна турецька драма / Пер. з турец. І. В. Прушковської; передм. Л. В. Грицик. Київ : Український письменник, 2014. 478 с.

Ergin E. Behiç Ak tiyatrosu // Tiyatro Araştırmaları Dergisi. 2010. № 30. P. 79–91.

Uçak Y. Mimar olmak, mimar olmamak. Behiç Ak ile söyleşi // Arkitera. 2007.
URL: <http://v3.arkitera.com/s58-behic-ak.html>.

I. B. Прушковська